



# ST·OLAV

K A T O L S K T I D S S K R I F T

• FOR RELIGION OG KULTUR •



77. ÅRGANG

23. OKTOBER 1965

A V I N N H O L D E T :  
FRI SKOLE I NORGE? - VÅR NESTE I VIET-NAM - SPEN-  
NENDE UKE I ROM - BLIKK PÅ TIDEN - ALLE HELGENS  
DAG - UTLANDET

NR  
20

NESTE NUMMER UTKOMMER 6. NOVEMBER 1965



# AV KIRKENS LIV

Uken 24.—30. okt.

20. SØNDAG EFTER PINSE

*Epistel:* Ef. 5, 15—21

*Evangelium:* Joh. 4, 46—53.

«Salige er de som ikke ser, men dog tror» sa Kristus til Thomas etter sin oppstandelse. Og i dagens evangelium bebreider han også jødene at de ikke vil tro uten først å ha sett tegn og under. Likevel blir han rørt over den tillit den kongelige embedsmann som kommer og ber ham gjøre sønnen sin frisk, viser. «Gå, din sønn lever» sier Jesus, og mannen trodde og gikk.

Om vi ikke akkurat venter å oppleve mirakler, vil vi vel gjerne se konkrete resultater av og til. Men er ikke det til syvende og sist en mangel på tro?

«Takk alltid Gud og Faderen for alle ting i vår Herres Jesu Kristi navn» sier Paulus i dagens epistel. La oss ikke bare takke for det vi har sett med våre øyne, men også for det som ennå ikke er åpenbart for oss. Og la oss først av alt takke for vår tro...

MANDAG, TIRSDAG, ONSDAG og FREDAG er ferieldager.

TORS DAG: *Simon og Judas*, apostler. Beretninger forteller at disse to apostler har lidt martyrdøden etter å ha forkynt evangeliet i Persia, men vi vet det ikke sikkert. Simon hadde tilnavnet Zelotes (den nidkjære) etter det politiske parti han tilhørte før han møtte Kristus. Judas er en slektning av Herren og også forfatter av ett av de kanoniske brev.

LØRDAG: *Jomfru Marias lørdagsmesse.*

Uken 31. okt.—6. nov.

21. SØNDAG EFTER PINSE

*Epistel:* Ef. 10—17.

*Evangelium:* Matt. 18, 23—35.

Søndagens tekster viker for KRISTI KONGEFEST, men leses på ukens ferieldager som er ONSDAG og FREDAG.

KRISTI KONGEFEST

*Epistel:* Kol. 1, 12—20.

*Evangelium:* Joh. 18, 33—37.

Den siste søndagen i oktober feire vi Kristi Kongefest — en fest som ble innstiftet først i 1925 av Pius XI. Den er en hyldest til Kristus som kongenes Konge og herrenes Herre, et tegn på Hans suverene herredømme over menneskeheten. Kristus er den nye David, i Ham blir det messianske håp oppfylt. Det er Gud som har salvet sin enbårne Sønn til «evig prest og verdensaltets Konge med jubelens olje» som vi leser det i dagens praktfulle prefasjon. «Når han engang har lagt alle mennesker under sitt milde herredømme, skal han overgi et evig altomfattende rike til din uendelige majestet, et sannhetens og livets rike, et hellighetens og nådens rike, et rettferdighetens, kjærlighetens og fredens rike.»

ALLEHELGENSFEST (mandag).

*Epistel:* Åpenb. 7, 2—12.

*Evangelium:* Matt. 5, 1—12.

Igår feiret vi Kristus som Konge — idag feiret vi ham i hans helgener. Gårsdagens introitus fra Johannes' Åpenbaring viste oss Lammet på sin kongstol — idag viser epistelteksten fra samme bok oss helgenskaren som hylder Lammet foran tronen. Denne store flokk som alle har levet til sin ytterste konsekvens Jesu budskap i Bergprekenen hvorfra vi henter dagens evangelium. Salige er dere — og gled og fryd dere for deres lønn er stor i himmelen.

TIRSDAG: *Allesjeldersdag*, hvor vi går i forbønn for våre avdøde. Mer enn i smerte er det i tillit, håp og fred vi idag ber for dem med hele Kirken.

TORS DAG: *Karl Borromeus*, erkebiskop av Milano († 1584).

LØRDAG: *Jomfru Marias lørdagsmesse.*

GUDSTJENESTER PÅ SØN- OG HELLIGDAGER	Stille messe	Høy-messe
OSLO: <i>St. Olavs kirke</i> , Akersveien 5. Biskopen og prestegården 42 52 87. Sogneprestkontoret 41 41 61	7.00 9.00	11.00 19.00
<i>St. Hallvard kirke</i> , Fransiskanerne, Urtegt. 29, tlf. 68 08 68	8.30 19.00	11.00 —
<i>St. Dominikus kirke</i> , Dominikanerne, Neuberggaten 15, tlf. 55 07 71	8.15 9.00 11.30	10.00 — —
<i>Vår Frue Villas kapell</i> , Montebello, Ullernchausséen 52, tlf. 55 81 21	8.30	—
<i>Grefsen kapell</i> , Glads vei 23, tlf. 212355	9.30	—
<i>Lunden kapell</i> , Trondheimsveien 309, tlf. 21 25 87	—	9.00
ARENDAL: <i>St. Franciskus kirke</i> , Tyholmen, tlf. 22 209	8.00	11.00
BERGEN: <i>St. Pauls kirke</i> , Christies gt. 16, tlf. 15 410	8.00 9.00	11.00 —
<i>Vår Frue kirke</i> , Helleveien, tlf. 56 245	9.30 19.00	— —
DRAMMEN: <i>St. Laurentius kirke</i> , Cappelensgt. 1, tlf. 83 20 19	8.30	10.30
FREDRIKSTAD: <i>St. Birgitta kirke</i> , Kongens gt. 9, tlf. 11 438	9.00	11.00
HALDEN: <i>St. Peters kirke</i> , Kristian V's pl. 1, tlf. 1168	8.00	10.45
HAMAR: <i>St. Torfinns kirke</i> , Torvg. 113, tlf. 23 751	8.30	11.00
HAUGESUND: <i>St. Josefs kirke</i> , Haralds gt. 21, tlf. 3195	8.30	11.00
HØNEFOSS: <i>St. Theresia kirke</i> , Vesterngt. 5, tlf. 21 266	8.00	10.30
KRISTIANSAND S.: <i>St. Ansgar kirke</i> , Kirkegt. 3, tlf. 24 225	8.00	10.30
LILLEHAMMER: <i>Mariakapellet</i> , Weidemansgt. 3, tlf. 52 550	—	10.00
LILLESTRØM: <i>St. Magnus kirke</i> , Romeriksgt. 1, tlf. 71 28 85	8.30	11.15
MOSS: <i>St. Mikael's kapell</i> , Ryggeveien 24, tlf. 3388	—	11.00
PORSGRUNN: <i>Vår Frue kirke</i> , Sverres gt. 26, tlf. 50 793	7.45	10.45
SARPSBORG: <i>St. Olavs kapell</i> (1. og 3. søndag) O. Haraldssonsgt. 49, tlf. 53765	17.30	—
STABEKK: <i>Maria kirke</i> , Nyveien 17, tlf. 53 77 35	8.30	10.45
STAVANGER: <i>St. Svithun kirke</i> , Dronningensgt. 8, tlf. 25 534	8.00	10.30
TØNSBERG: <i>St. Olavs kirke</i> , Sandefjordgt. 1, tlf. 11 949	8.00	10.45
TRONDHEIM: <i>St. Olavs kirke</i> , Prinsensgt. 2a2 Biskopen og prestegården tlf. 21 671	8.45 19.00	11.00 —
<i>St. Elisabeth hospital</i> , Ila, tlf. 21 671	6.15	—
KRISTIANSUND N.: <i>St. Eysteins kirke</i> , Flintegt. 5, tlf. 2779	8.00	11.00
LEVANGER: <i>St. Torfinns kirke</i> og <i>St. Eysteins sykehjem</i> , Jernbanegt. 29	8.30	11.00
MOLDE: <i>St. Sunniva kirke</i> , Parkveien 23, tlf. 51 467	8.30	11.00
ÅLESUND: <i>Vår Frue kirke</i> , Nørvesund, tlf. 7558	8.30	11.00
TROMSØ: <i>Vår Frue kirke</i> , Storgt. 94. Biskopen og prestegården, tlf. 3604	8.15	10.30
<i>St. Elisabeth hospital</i> , Mellomveien 15, tlf. 2101	6.20	—
BODØ: <i>St. Eystein kirke</i> , Hernesveien 22, tlf. 21 783	8.15	10.30
HAMMERFEST: <i>St. Mikael kirke</i> , Salsgt. 52, tlf. 1447 (1. VII—31.VIII (St. Elisabeth Istitutt, tlf. 1392)	19.00 8.00	10.30 10.30
HARSTAD: <i>St. Sunniva kirke</i> , Skolegt. 4, tlf. 1205	8.00	10.30



# ST. OLAV

KATOLSK TIDSSKRIFT FOR RELIGION OG KULTUR

Redaksjon: Hallvard Rieber-Mohn (ansvarshavende) og Åge Rønning.

Redaksjonens adresse: Neberggaten 15, Oslo 3.

Ekspedisjon og forlag: Akersveien 5, Oslo.

Kontortid: 9—16. Lørdag: 9—14. - Tlf. 42 31 70.

Boligtelefoner: Redaksjonen 55 07 71.

Abonnement (direkte ell. gjennom postkontorene). Kr. 20 pr. år - Kr. 10 pr. ½ år. Utlandet kr. 24.

Annonser: 10 dager før utg.dagen (se nederst på omslagssiden). 24 nummer årlig. - Postgiro 153 21.

## FRIE SKOLER I NORGE?

Regjeringsskiftet foregikk i høyst menneskelige former, som kan få noen og hver — uansett politisk tilhørighet — til å stortrivs ved å bo i Norge fremfor i eksempelvis Indonesia eller Irak: Blomster og spøkefulle nøkkel-overrekkelser fremfor bomber og tanks. Gleder vi oss ikke — i en verden som vår — over dette sjeldne oppbud av godvilje, respekt og demokratisk kultur, så fortjener vi det sannelig ikke overhodet.

Som tilhørende et lite religiøst mindretall, med skoler og hospitaler på hendene, er det naturlig at norske katolikker med interesse ser hen til de nye respektive departementssjefer: Hva nå med friskolene og den private sykehusdrift? Hva skolen angår, vil den etterhvert urimelig utskrekke nye kirke- og undervisningsminister vanskelig kunne beskyldes for å ri på «særstandpunkter» dersom han, som vi synes det er grunn til å håpe, viser seg *noe* mer imøtekommende overfor de frie skolealternativer enn sin forgjenger. Saken har vært utredet og har — så vidt vi vet — vært positivt bejaet i *samtlige* samarbeidende regjeringspartier i ministeriet Borten. Det turde derfor være en bred opinion i folket som etterhvert har oppdaget, at et fritt og ikke-diskriminerende spill mellom ulike skolemiljøer bare kan berike og befrukte en skole-situasjon der pedagogisk krise og over-sentralisering bare har vært så altfor påtagelig.

Kultur er jo nemlig, når vi ser riktig etter, egentlig et spørsmål om *mangfold*. Rikest på kultur er de folk som har minst to, helst flere «verdi-poler», som ved sin utfordring anspenner til tevling, streben, reaksjon. Uniformeringen, den grå, ensartede «utjamning» blir lett kulturfiendtlig. De folk det kan være naturlig og fruktbart å sammenligne oss med, det danske, det engelske, det tyske, det franske — har alle sterke verdi-paralleller i sitt kulturmønster. Og skolealternativene spiller en vesentlig rolle i *fortsettelsen* av denne fruktbare og stimulerende spenning.

Det er følgelig også i den *almene* norske kulturs interesse at vi synes friskole-miljøene bør styrkes, ved å få leveligere kår enn de har måttet friste hittil.

Mangfoldet er en *verdi*.

I «Luthersk Kirketidende» leser vi i den forbindelse en interessant lederartikkel av den nye kirke- og undervisningsministerens navne, sogneprest *Ottar Bondevik*. Den setter prikkene over i-ene.

En kjent dansk pedagog, dr. *Holger Kjær*, har uttalt, at «i etterkrigstidens Norge synes man, tross besettelsens-tidens kirke- og skolekamp, å ha svært vanskelig for å nå frem til å anerkjenne foreldrenes frihet og mindre-tallenes rett innenfor kirken. For en utenforstående å skjønne, er der en dyp motsetning mellom det kjempende Norges frihets-patos og etterkrigstidens uniformerende skolepolitikk».

Ord til ettertanke, i et folk hvor en noe forhatet betrakter seg selv som uforbederlige individualister!

Ottar Bondevik underslår ikke betenkelighetene. Som at sammenligning med de gode privatskolene mange steder utenlands kan bli villedende: Her har *store* konfesjonelle miljøer maktet løft som det vel ikke kan bli tale om i det konfesjonelt mer enhetlige Norge. (Her synes vi nå forresten at han går for lett over det oppmuntrende og nære eksempel som *Danmark* frembyr — det er *der* vi bør studere mønsteret.) Videre vil han unngå enhver utvikling av et *sosialt* diskriminerende friskole-miljø — vi ønsker ingen «snobbeskoler» i Norge. (Derimot ser vi for vår del gjerne skolealternativer for elever med utrustning og arbeidsinnsats over gjennomsnittet — de har i Norge ofte vært en miskjent og hemmet minoritet, til skade for landets sårt tiltrengte intelligensreserver.) Og endelig advarer han mot ensrettingens motsatte ytterlighet: Kulturforvirringen.

«Men når alt dette er sagt», heter det i en konklusjon som vi gjerne selv underskriver, «må det kraftig understrekes, at det nå må være på tide å få en annen kurs i dette land, når det gjelder dette spørsmål — en som bedre stemmer med den internasjonale erklæring om menneskerettighetene, hvor det står: «Foreldrene har fortrinnsrett til å velge den art av undervisning som deres barn skal få.» Et frittstående alternativ til det offentlige skoleverk synes å være påkrevet om vi skal oppfylle våre forpliktelser.

Men samtidig må der advares mot at der gapes for høyt. Det vil sannsynligvis bli nødvendig å begrense friheten, for eksempel ved at tilskuddet til private skoler ikke settes høyere enn til dekning av 80 % av utgiftene. Derved blir det tilbake en passende belastning på idealismens konto. Derved unngår vi at det blir noe skred i det norske skolelandskap. Det vil vi nemlig ikke være tjent med. Dertil er det altfor mye godt å si om norsk skole, slik den er i dag.»

HRM.



Fra St. Sunniva-skolen — et godt friskolemiljø.



# VÅR NESTE I VIETNAM

VI HAR TO MILLIONER TROSFELLER I DET HERJEDE LANDET

Viet-Nam — hver dag i presse, radio og TV: Rapport fra krigen i Viet-Nam. «Jeg er så trett av denne krigen i Viet-Nam!» utbrøt en ellers nestekjærlig person av vårt bekjentskap. Men han satt altså dypt i en lenestol, foran fjernsyn-skjermen, og røkte på en sigarett. «Trett,» sa han. Hva med viet-namerne selv? Hva — mer spesielt — med våre trosfeller derute? De har levet, praktisk talt uten avbrekk, i krig de siste 25 årene. Et kvart århundre! Nesten en menneskealder. Japanerne, franskmennene, amerikanerne, Viet-Cong, kineserne og russerne — alle har de i tur og orden pøst våpen inn i det ulykkelige landet. Og ennå ser ingen noen utgang på elendigheten.

Dette dramaet angår oss alle sammen, som medmennesker og som kristne. Viet-Nam er ikke bare en farlig kort lunte til atom-krigen. Det er et militært og politisk «prøvefelt» der vår neste, trosfeller og andre ofres år etter år i et maktprøvens eksperiment. I syd: En krigstrett armé, en ubalansert ung jagerflyver og yrkessoldat

som president, en stat som går i oppløsning og mer og mer synes å bevege seg mot et amerikansk okkupasjonsregime, en gerilja-borgerkrig som har ført til at 4 400 av de 17 000 landsbyene i syd er under opprørernes kontroll. I nord: En eneste grå og gledesløs arbeidsleir, under rødt diktatur, puffet av kjempe-naboen Kina. Det hele: Enda en gang (som i Korea) en strategisk «krig pr. stedfortreder» mellom stormaktene, der et lite og fattig folk må betale den grusomme pris.

## KATOLIKKENE I VIET-NAM

Vår neste i Viet-Nam — det er buddhisten, kommunisten, den kristne. Alle bærer de krigens byrde, alle har de hjem som ødelegges, fedre og ektemenn, brødre og sønner som brennes levende av napalm, myrdes under terror-aksjoner, bukker under i jungelkrigen, kvinner og barn som lider umenneskelig. Den landsinnsamling med henblikk på hjelp til den viet-namesiske sivilbefolkning som nå er lansert i Norge vil, under Røde Kors' overoppsyn, nå dem alle — i en nød som er et bunnløst svelg.

En særlig tanke går til våre trosfeller — de viet-namesiske katolikker. De er nærmere to millioner. De første misjonærer, på 1600-tallet, var franske og portugisiske jesuitter. I 1658 hadde de døpt 300 000 mennesker. Så satte hårde og langvarige forfølgelser inn — misjonærene ble jaget og de kristne martyrisert. Men kristentroen hadde slått rot og lot seg ikke utrydde. Allerede på 1600-tallet finner vi et innfødt presteskap. Så sent som i 1789 ble 700 kirker ødelagt og mange jesuitter halsugget. I 1851 blir 115 prester og 90 000 troende drept. Men troen på Kristus var den sterkeste — i 1890 er der 700 000 katolikker i landet. I 1933 ble den første viet-namesiske biskop vigslet i Rom. Siden den franske okkupasjon i 1859 har der, inntil våre dagers krig og terror, ikke vært kristenforfølgelser. Men Viet-Nams kirke ble for alltid preget av sin blodige fødsel — de kristne lukket seg til om sin egen arv. Deres drama er ikke slutt: Nå er det kommunistene som fører forfølgelsen videre.

## EN FOLKEFLYTNING

I 1954 ble Genève-avtalen undertegnet, og landet delt i to. Et stort antall viet-namesere, hele 860 000, forlater de nordlige provinser, som tilfaller kommunistene. Av utvandrerne er 676 000 katolikker, som følges av fem biskoper, 700 prester, samtlige ordensfolk og de fleste borgere og intellektuelle i nord. Denne *exodus* kan forklares — det kommunistiske Viet-minh hadde forlenget åpnet terroren mot de kristne. Men den har også vært kritisert: De mange katolikker som ble igjen, følte seg svikket og forlatt, og enkelte biskoper gikk imot folkeflytningen og bød sine prester å bli, eller vende tilbake.

I det kommunistiske Nord-Vietnam er der idag 800 000 katolikker, dvs. ca. 5 % av befolkningen, med omkring 300 prester. I den første tiden viste *Ho Chi Minh's* regjering adskillig hensynsfullhet og velvilje mot katolikkene. Så snart den følte seg trygg i salen åpnet den imidlertid en «avviklingspolitikk» overfor Kirken, etter



En ung viet-namesers anklagende blick: Hans land er et krigens prøvefelt for stormaktene.



# NAM

velkjent mønster: En gruppe «fredsprester» (14 i tallet) skulle, i strid med biskopene, vinne katolikkene for kommunismen. De synes ikke å ha meget hell med seg. Så begynte presset: Katolske publikasjoner ble forbudt, møtefriheten opphevet og tallrike prester fengslet, biskopene underlagt reiseforbud og husarrest, seminarerne stengt. Farligst var kommunistenes oppløsning av de gamle bonde-kommuner: De kristne ble systematisk «druket» i en ikke-kristen folkemasse, ofte uten adgang til kirke, prest, undervisning for seg og sine barn. De nord-viatnamesiske biskoper ble ikke tillatt å reise til Vatikan-konsilet.

Slik er katolikkenes vanskelige situasjon i Nord-Vietnam. Prestekreutteringen stanser opp, og de 800 000 er enda en gang overlatt til seg selv på ubestemt tid — alene med troen og håpet.



Et fattig folk + et kvart århundre på krigsfot = Håpløshet og nød.

Ho  
Chi  
Minh



presidenten for Nord-Vietnam grunnla det kommunistiske parti i landet, etter noen bitre og ydmykende proletar-år i Paris. Han er 73 år gammel. I 1945 søkte han å få franskmennene ut av Viet-Nam gjennom forhandlinger. Det lyktes ikke. Etter en lang og blodig krig rykket han som seierherre inn i Nord-Vietnams hovedstad Hanoi. Idag avslår han konsekvent, under kinesisk påtrykk, ethvert forslag om fredsforhandlinger.

## Noen data og fakta

Viet-Nam er omtrent på Norges størrelse (nøyaktig: 326 000 km<sup>2</sup>) og har ti ganger så mange innbyggere. Landet er delt på midten, både hva område og folketall angår. Den nordlige befolkningen vokser hurtigst, mens mat-ressursene særlig finnes i sør. Levestandarden er ennå lav, gjennomsnittsinntekten i begge land har vært anslått til 140 dollars (knappt 1000 kr.) pr. år. Underernæring, sult, sykdommer var farlige fiender før — krigens berjinger, nå også bombardementer i nord, forverrer situasjonen ytterligere i retning av kaos.

## SITUASJONEN SØRPÅ

676 000 katolikker valgte altså Sør-Vietnam, sammen med de katolikker som fantes der fra før. De ble installert i leirer, som på grunn av amerikanernes utstrakte bombing og «opprensknings-strategi» det siste året er vokset ytterligere. Den franske biskopen Mgr. Ancel som avla leirene et inspeksjonsbesøk like etter folkeflytningen, skriver: «Selvsagt dreier det seg ikke om de former for kristenliv som vi kjenner i Frankrike. En har inntrykk av å befinne seg syv århundrer tilbake i tiden, midt i kristenheten. Presten er nesten konge over sin landsby. Her er trekk som forbauser, ja urøer en vestlig iakt-tager. Men denne befolknings kjærlighet og troskap overfor kristendommen er overveldende.» En annen observatør gir dette glimt av en kirke som dukker seg under vanskjebnen og tviholder på sine verdier: «Hele dagen er viet bønnen. De kristne lever som ordensfolk: Messen, rosenkransen, litaniet og bønner — hver dag.»

Brytningen med buddhistene inntraff tidlig. Katolikken Diem satt ved makten, støttet av den katolske minoritet, som han kalte sine «støttropper» mot kommunismen. Denne uunngåelige, men farlige sammenblanding av det evige og det timelige har nok bidratt til å forverre den politiske situasjon i Sør-Vietnam.

(Forts. s. 326)



# SPENNENDE UKE I ROM —

KONSILET ARBEIDER SEG HURTIG OG



En «bispebuss» på vei til Peterskirken — en billadning konsentrert ansvar!

Inneværende uke, den 18. til den 24., tegnet da disse linjer ble skrevet temmelig uventet til å bli en av det annet Vatikan-konsils mest spennende og dramatiske. Offisielt betegner uken en pause i Konsilets forhandlinger, men utenfor Peterskirkens aula pågår det meget viktige moter, mellom biskoper i de forskjellige nasjonale bispekonferanser og mellom talsmenn for disse grupper og pave Paul. Dessuten arbeider kommisjoner og eksperter på spreng for å innarbeide de mange endringsforslag som har kommet i dokumentene og gjøre dem klar til endelig votering.

Pausen i den fjerde sesjon som ble meddelt biskopene av Konsilets generalsekretær, erkebiskop Felici, er såvidt man skjønner avsluttet av to grunner. En av dem er altså at kommisjonene og ekspertene trenger disse dagene for å komme ajour med tekstredigeringen, en annen skal være at paven selv har ønsket å høre biskopenes mening om visse viktige pavelige erklæringer.

Allerede i begynnelsen av måneden brakte det katolske tyske nyhetsbyrået KNA en melding hvor det forsiktig het at det «ventet konsilet et nytt arbeide», paven ønsket å høre konsilfedrenes, bispekonferansenes mening om «forskjellige emner». I ukene som fulgte ble forlydender om dette sterkere og den 13. oktober brakte det amerikanske byrået AP en melding fra Rom hvor det — ubekreftet — ble antydnet at sak nr. 1 av disse «forskjellige emner» var pavens erklæring om fødselskontroll. Tre andre saker var også på trappene: et pavelig dokument om blandede ekteskap, ett om regler for faste og abstinens og ett om valg av biskoper til den nye bispesynoden.

For millioner av katolikker verden over er sikkert erklæringen om fødselskontroll likevel den som man venter mest på, man ønsker en klar avgjørelse i dette spørsmål som har vært diskutert og undersøkt over hele verden de par siste årene og som har skapt stor usikkerhet. Forlydender vil vite at den pavelige kommisjon av vitenskapsmenn, medisinerer, psykologer og teologer som har behandlet saken fremdeles er delt i to eller tre leire, og at paven nå vil høre biskopenes mening, om de ønsker hans avgjø-

relse uansett om det altså ikke er oppnådd enighet i kommisjonen. Er disse forlydender riktige, og bispekonferansene svarer bekræftende på spørsmålet, vil dette dokument kanskje foreligge innen månedens utgang.

Samtidig er det opplyst at konsilfedrene vil møtes i høytidelig plenum den 28. oktober sammen med paven for å markere den syvende årstiden for valget av pave Johannes XXIII. I motsetning til tidligere sesjoner hvor alle dokumenter først ble høytidlig promulgert og endelig vedtatt ved slutten av forhandlingene, kommer man nå antagelig allerede midt i sesjonen å få endelig votering og promulgasjon av en rekke viktige saker som har vært behandlet. Det forelå ikke noen endelig liste over de skjemaer som er klar for promulgasjon da dette ble skrevet, men etter de siste dagers debatt og voteringer var ihvert fall bl. a. disse sakene klar for endelig avgjørelse:

Skjemaet om misjonene — en forhåndsvotering ga resultatet 2 070 for teksten, 15 mot.

Skjemaet om presteseminarene — foreløpig godkjent med 2 196 mot 15 stemmer.

Skjemaet om legfolkets apostolat, om Åpenbaringen (Skrift og tradisjon), om utdannelse og om jødene er likeledes klar for en siste redigering.

(Forts. s. 326)



Og kristenfolket venter — på paven, på biskopene, på avgjørelsene.



# 100 VIKTIGE AVGJØRELSER

EKTIVT GJENNEM SAKSLISTEN



Biskop Grans teologiske rådgiver i Rom i høst pater A. Raulin har sendt oss denne rapporten om Skjema 13:

Den diskusjon om tekstutkastet «Kirken i moderne verden» som var blitt innledet den 20. september ble avsluttet den 7. oktober. Teksten kommer tilbake til kommisjonen og dens ti underavdelinger til viderebehandling. Når man tar i betraktning at de muntlige innlegg, holdt i Peterskirken, bare er en liten del av konsilfedrenes betenknninger, blir man lett overbevist om at arbeidet blir overveldende.

Men før vi ser nærmere på de mulige konsekvenser som selve denne arbeidsbyrde kan få for tekstens fremtid, er det på sin plass å kaste et blikk på utkastet og den mottagelse det har fått.

For det første bør man slå fast at skjemaet i det store og hele har fått en overveldende positiv mottagelse, noe som de delvis skarpe innlegg lett kunne henvende oppmerksomheten bort fra. Der hersker ingen tvil om at teksten gjenspeiler den holdning Konsilets overveldende flertall inntar i forhold til den moderne verden, ingen tvil om at det er på den måten Konsilet ser på Kirkens oppgave i den verden vi lever i. Og selv om utkastet fra mange hold er blitt kritisert på grunn av sin sterke optimisme, så tror jeg at diskusjonen mer dreier seg om graden av optimisme og begrunnelsen for den enn egentlig selve den optimistiske holdning.

Konsilet liker altså den tanke som ligger bak skjemaet og den måte kommisjonen har angrepet problemet på. Og allikevel forblir teksten meget problematisk.

Et kardinalpunkt er spørsmålet om hvem teksten henvender seg til. Et fler-

tall i kommisjonen er gått inn for det samme som Johannes XXIII i «Pacem in Terris», nemlig en henvendelse til alle mennesker med god vilje. Det spørres idag om det mere tilbakeholdne mindretall ikke så klarere. I Pacem in Terris behandlet paven et spørsmål av enhetlig natur, freden i verden, et spørsmål dessuten som umiddelbart angår alle mennesker. Derfor fant han også den rette måte å uttrykke seg på. Skjema XIII har ganske andre pretensjoner: alle viktige spørsmål omkring menneskeverdet, individet og samfunnet, familielivet, økonomien, kulturelle problemer, krig og fred, blir tatt opp. Kirkemøtet setter opp en mengde nyttige regler og fremkaster en rekke grunnleggende prinsipper, og det er vel og bra. Men *ikke* alle disse tanker eller prinsipper er like nye, mange har dype røtter i historiske sammenhenger som ikke alltid bærer katolsk preg. Kirken behøver ikke å fortelle verden det verden har funnet uten dens hjelp. På den andre siden er det vanskelig å være rettferdig om man først skal prise alt det gode som er blitt gjort i menneskehetens tjeneste og som den moderne verden skylder sine mest positive trekk. Ved å ville tale til hele verden om alt mulig mellom himmel og jord, er det godt mulig at Konsilet har tatt seg vann over hodet. Burde man ikke først føre begrensede samtaler? Og hvis Konsilet, som rimelig er, ønsker å ta stilling til disse brennende problemer, hvorfor ikke henvende seg i første omgang til katolikken: de har mer enn nok å lære, og det er en oppgave stor nok for et konsil å belære sine egne troende. Vil man så tale til verden, da må man velge et eller annet viktigere emne og konsentrere seg om dette. Pavens tale til FN viser at det ikke på noen måte er umulig.

Enten man bestemmer seg for å tale til alle mennesker eller til katolikken, og til verden bare gjennom dem, vil selve opplegget forbli det samme, og det er meget godt.

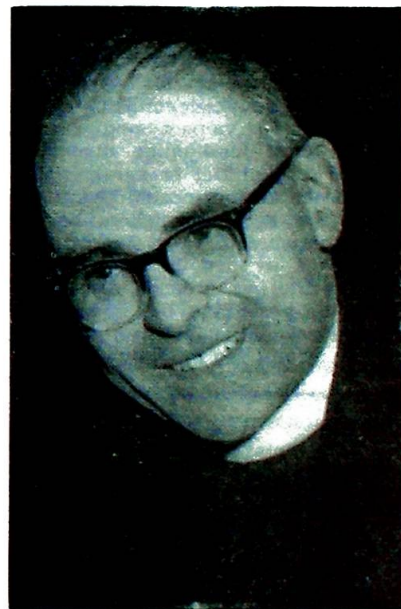
To deler: en første om Kirken og de krav den moderne verden stiller til vern av menneskeverdet i sin alminnelighet, en annen om en rekke spesielle problemer hvor disse prinsipper fortrinnsvis skal anvendes.

I den første del er det hyppig tale om mennesket som person, om personens ukrenkelige verdi, om samvittigheten, om det menneskelige samfunn, om ansvar for

reisningen av et bedre og mer humant samfunn, og det blir presisert for hver gang hvordan den kristne tro kaster lys over disse problemer og øker respekten for menneskeverdet: mennesket er jo, ifølge vår tro, skapt i Guds bilde. Derfor har også Kirken, i full respekt for samfunnets autonomi på sitt felt, sin store oppgave som den besinner seg på nettopp i denne konsilstid.

Den andre delen består av fem kapitler: familielivet, kulturlivet, det økonomiske og sosiale liv, det politiske liv, og til slutt det internasjonale samfunn.

Teksten er ennå et utkast. Det ville være urettferdig å betrakte den som et avsluttet arbeid: det har jo hele tiden vært meningen at den skulle grundig revideres ut fra konsilfedrenes forslag. Det ville også være bortkastet tid å analysere den, for den vil, i sin nåværende form, bare bli av betydning for historikerne som en etappe på vei mot målet, nemlig promulgering av en konsiluttalelse. For bare å nevne ett punkt, skulle det være ganske klart etter de innlegg som er blitt holdt om fredens problem, at det nåvæ-



Pater Albert Raulin.

rende utkast er altfor tilbakeholdent både når det gjelder fordømmelsen av atomkrigen og terrorbalansen, og når det gjelder respekt for militærnekternes holdning (typisk nok er det den samme biskop Carli som stadig leder de konservatives

(Forts. s. 326)



# BLIKK på TIDEN



DA OG NÅ

■ «Verdens Gang»s sjefredaktør, Chr. A. R. Christensen, er ved siden av sin redaktørgjerning en ypperlig samtids-historiker. Hvilket er noe av en bedrift: Pressen er jo som kjent «historiens sekundviser», og det krever stor dømmekraft og saklighet å komme så pass løs fra det altfor nære, at en får øye på de større linjer og perspektiver. Det har redaktør Christensen gjort i en rekke fengslende og velskrevne verker om det 20. århundres historie, ute og hjemme.

I år foreligger en populær gjenfortelling av bragder fra okkupasjonstiden i Norge under siste krig — vel kanskje beregnet på den etterhvert halve delen av befolkningen som ikke har personlige minner fra de viktige årene. Den heter simpelthen «Dåd». Heroisme, heltemot, offer av sitt liv er jo offisielt upopulære, eller i hvert fall suspekke begreper i moderne norsk livsfølelse — særlig i forbindelse med krig. Men de egenskapene eksisterer jo. Også hos oss, og nettopp i forbindelse med krig. Og Christensen beskriver det, nøkternt og uten ha-stemte lovsanger — dødsens håndgripelig som det engang var.

I en anmeldelse av boken i forfatterens egen avis («Verdens Gang» 8. oktober) anstiller pastor Sverre Riisøen noen almene betraktninger om det forvirrende ved å skulle plasere disse konkrete handlinger for bare 20—25 år siden inn i pasifismens utvilsomme, men ofte svært teoretiske utfordring i vår nåværende situasjon.

Riisøen vet for sin del avgjort hva han mener, og skriver blant annet:

«En rekke av våre hjemlige størrelser har skrevet verdifulle romaner med emner fra vår egen lille krig. Forfattere som Sigurd Hoel, Johan Borgen og Sigurd Evensmo har hatt et prisverdig etisk siktepunkt. De vil gjerne slå et slag for menneskets integritet. For retten til å virke feig. For det menneskeverd som består i å vite hva man gjør. Uten hensyn til det kategoriske i den kadaverdisiplin som hører med til saliggjorelsens orden i et væpnet oppgjør.

Fra de mest forskjellige utgangspunkter lyder hær-rope: Ned med krigen! Det er karakteristisk at den moderne pasifisme favner over et nesten grenseløst register av uensartede motiver. Radikale bråkmakere og fromme idealister kappes formelig om eneretten til å avskaffe menneskekrigen pr. pennekrig. Mange av dem er fiksert av en resolusjonsmagi hvis eneste realitet er ordenes dårende velyd. Men et faktum, kanskje det vesentlige, blir konsekvent satt ut av betraktning: den menneskelige natur. Her får ingen rett til å være feig. Om noen vegrer seg for å tro på mennesket, å tro bare det som

godt er om mennesket, da er han en forræder mot alt som heter humanitet og kultur. Krakilske pasifister eksellerer i krigersk mentalitet, hvis man tillater seg å pirke på deres romantiske menneskebilde.

Veien til fred med fredelige midler er og blir en uhyre langsom prosess. På sett og vis et kvalitativt majoritetsproblem. Kan et folk nå så langt i etisk utvikling at det enkelte menneske kan bevare sin indre frihet og uavhengighet, uansett ytre vilkår, da kan det bli forsvarlig å tale om gradvis nedrustning. Foreløpig er en slik prognose en ren utopi. Erklærte pasifister har så altfor lett for å glemme at de sterke er til for å beskytte de svake. Det er dette fundamenale moralske prinsipp som legitimerer et nasjonalt forsvar. Problemet er ikke om det skal være til, men hva det er til for...

## KVINNELIGE KATOLSKE PRESTER?

■ Den tidligere katolske biskop av København Theodor Suhr ble engang i et TV-intervju overraskende spurt: «Hva synes De om kvinnelige prester?» Intervjuren fortjente den slagferdige ripost han fikk: «Det er da visst en helt utmerket ordning — for Folkekirken!»

Nå er jo ikke det akkurat det siste ord i denne saken — hverken for «Folkekirken» eller for den katolske kirke. Hos oss ligger riktignok saken «på is», og har bare en vag aktualitet foreløpig. Men en må vente, at i den veldige omstillingsprosess som Konsilet har innledet, vil spørsmålet måtte reises med alvor og grundighet også på teologisk hold. Så opp- og avgjort som mange katolikker uten videre regner saken for å være, er den nemlig ikke. Foreløpig merker vi oss, at en av konsil-teologiens høyt ansatte, og ikke nettopp radikaleste eksperter, den kjente franske jesuittpateren Jean Daniélou, nylig har uttalt seg friskt om saken. I et foredrag i Rom forleden sa han blant annet: «Jeg er tilhenger av at Kirken, uten videre utsettelse, altså før konsilets slutt, tillater ordinasjonen av kvinnelige diakoner. Hva kvinnelige prester angår, finnes der ingen grunnleggende teologisk innvending.»

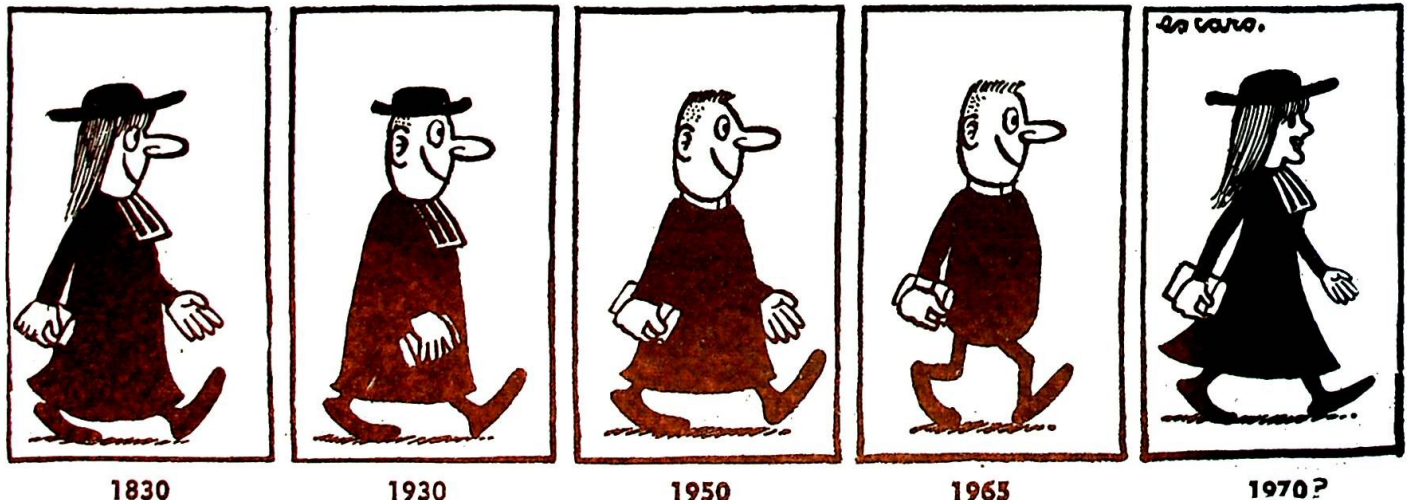
Det er unektelig nye signaler.

Blant de mer ualvorlige kommentarer til dette er den tegningen som karikaturisten Escaro har prestert, og som vi ikke vil forholde «St. Olav»s lesere: Prestens apparisjon i gatebildet mellom 1830 og et ennå ikke fiksert, men kanskje ikke så fjernt årstall? Ringen er sluttet!

## SYMPTOMET

■ Bildebladet «Aktuell» mistet en lesverdig husfilosof og en fengslende skribent da forfatteren Aksel Sandemose døde tidligere i år. At forfatteren Odd Hølaas nå har overtatt hans plass, er en særdeles lykkelig suksessjon. Også han fører en penn som er av de usedvanlige, og har stadig randbemerkninger til det aktuelle som interesserer.

I et par artikler har han tatt for seg den del av ungdommen som gjennom påfallende adferd, Beatles-hår, pop-hysteri og



1830

1930

1950

1965

1970?



andre irritanter i et borgerlig velstandssamfunn, «melder seg ut» av den pene alminnelighet. Og som Abbé Pierre gjør han seg (16. oktober) noen kloke og velbegrunnede refleksjoner over dette ofte latterlige opprørets *dypere* betydning: At dette antyder en *ubrukt* ungdom, og røber et krav på mening og målsetting som ofte fuskes bort i det mønster av mett, tilfreds tilpassethet som bys de unge i dagens samfunn:

«Jeg sitter i dette øyeblikk og betrakter noen avis-fotografier av unge piker fra The Rolling Stones-spetaklene i Hamburg. De kunne like gjerne vært tatt under religiøs ekstase. De river seg i tjafsene, det er bevrende hulk og oppløste skrik. Det var pikene. Hos guttene ga det seg andre utslag. For å få luft for sine pasjoner, sprang de ut på gaten og veltet de biler de kom over.

Det store spørsmål er hva det er for krefter som tar slike grunnbrått i unge sinn rundt om i verdens storbyer, slik som vi har sett det i Stockholm, København, Hamburg og andre storbyer i Europa og i Amerika. En psykiater har kalt det «opprør uten mål». Før var pubertets-krisen et individuelt anliggende, som nok kunne anfekte den enkelte ungdom på forskjellig vis. Nå er det som vi har fått en kollektiv pubertets-krise over den vestlige verden, og den gir seg tilsynelatende meningsløse utslag. Kanskje ikke helt meningsløst, hvis man for eksempel tar veltingen av biler som symbol. Bilen er i dag samfunnets første status-symbol. Bilen i all sin herlighet er nok underlagt et utall av avgifter og restriksjoner, men den er også samfunnets pekuniære belønning til den pene og prektige borger som til punkt og prikke oppfyller sin bestemmelse som nyttig borger. Rebellen misunner ham bilen, de misunner ham sikkerheten, at han har alt på det rene og alt på det tørre. En svensk samfunnsforsker har sagt om dem, at samtidig som de velter bilen, tenker de på alderdomspensjonen! Det er nettopp denne splittelsen som gjør dem desperate. De venter at samfunnet venter på dem, at de også en gang skal innfanges, beklippes (det lange håret), tvinges over terskelen til det pyntelige liv som er uten frihet, uten andre idealer enn penger og atter penger.

Derfor denne desperate og hysteriske dyrkingen av instinktenes rett. Derfor de ubendige angrepene på konvensjonene. De vil leve ut i det korte intervall mellom barn og voksen, mellom skolens tvang og alle samfunnets dundrende forpliktelser.

Det går nok over. Det dummeste vi kan gjøre er å møte dem med politi og gummikøller.»

#### RAGGARE OG SVALER

■ Så enkelt som at «raggarne» simpelthen er mislykkede og pjuskete «svaler», som bare aldri har fått luft under vingene, forholder det seg vel ikke. Men der er noe sant i det svaret Abbé Pierre ga noen svenske sosialarbeidere, da de satte innsats for avsporet svensk ungdom opp som et alternativ til hans mobilisering av skandinavisk ungdom i utviklingshjelpen: «Men kjære — innser dere virkelig ikke at det langt på vei er det samme problemet?» Langt tilbake i en god del «ungdomskriminalitet» ligger visst nemlig bitterheten over status-samfunnets selvgothet og hjemmehygge: Det er ikke mulig å være ung på noe slikt.

Nå skyter «Svalene» — hans arbeide for å engasjere overpriviligert nordisk ungdom i arbeidet for de underpriviligerte barn og unge ellers i verden — fart også i Danmark. I «Berlingske Tidende» (11. oktober) skriver Edith Ryssel en oppmuntrende artikkel, som blant annet rommer dette meget sigende avsnittet:

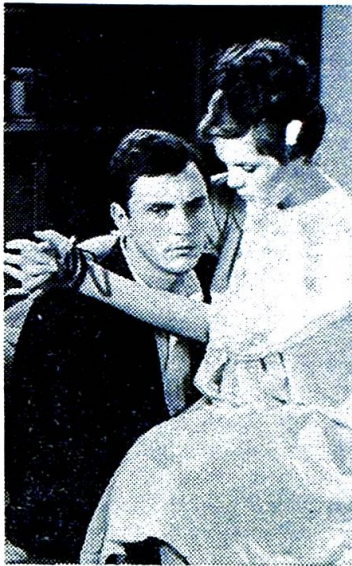
«Abbé Pierre har flere ganger vært i Skandinavia, sidst i november i fjor, da han talte i Domkirken. Og atter vendte han tilbake til den tanke, han tidligere hadde fremsat: Hvorfor indstiller den skandinaviske ungdom sig ikke på at tjene sin Næste? Og ganske særligt: Hvorfor drager skandinaviske unge ikke i langt større tal ud til U-landene? De har forudsætninger frem for nogen, de er veluddannede, de er sunde, og de kunne derved slippe det tegn, som Abbé Pierre finder så karakteristisk for vor ungdom i disse år — livsleden.

Verden har i vore dage, siger Abbé Pierre, mere end nogen sinde brug for et ny-oplevet «elsker hverandre». Her ligger den skandinaviske ungdoms store privilegium — den kan hente sig denne ny-oplevelse.»

Frater Candidus.



#### «SAMPLEREN»



*Ved drastisk og gjennom sjokk-effekter å vise oss hva kjærlighet ikke er, greier William Wyler å få sagt oss noe om dens egentlige vesen. Han går veien om det syke sinn. Men han taler til det sunne.*

Freddie og Miranda er begge vokset opp i Reading. Hun er den vakre og begavede legedatteren som snart drar til London med kunstner-stipendium. Han er en fattig, innelukket bankfunksjonær, med kompleksjoner som etterhvert blir farlige. De har gått i de samme gater, sittet i de samme busser. Han så ikke annet enn henne, inntil besettelse. Hun ante ikke engang hans eksistens.

Så skjer det eventyrlige: Han vinner én og en halv million i tipping — en ensom ungdom uten nære slektninger og med bare én hobby: Å fange sommerfugler, spidde dem på nåler og montere dem i sine praktfulle samlinger.

Og langsomt blir den planen til i hans hjerne som detalj for detalj fører ham over grensen mellom virkelighet og galenskap. Han bortfører Miranda til et ensomt hus han har kjøpt, og holder henne innestengt i kjelleren — forøvrig i noenlunde tukt og ære. Til minste enkelhet har han forberedt hennes liv som hans fange. Han glemmer, i sitt voksende vanvidd, bare én ting: Der er forskjell på insekter og mennesker. I denne tvang og besettelse fører der ingen vei til kjærligheten, bare lenger og lenger ut i den sjelelige katastrofe.

Historien kan synes — slik gjenfortalt — usanssynlig og grotesk. Og dog har jo denne beretning om det farlige og tragiske ved skuffet kjærlighet — bygget på en bestseller-roman for noen år siden — en makaber aktualitet. Det skjerper ens medfølelse. For gjennom en historie med megen uhygge, enkelte innslag av morbide stemninger og anløpen poesi, makter William Wyler med sin film å vise oss kjærligheten gjennom dens negative bevis: At den etter sitt vesen er frihet og gave, og lammes av lenker og egoistisk besiddelse. Ved filmens slutt er Miranda død og Freddie ute etter et nytt offer — før eller siden ender han i sikring på livstid.

«Samleren» er ikke helt fri for spekulasjon, men det sykelige emnet er behandlet med sikker britisk filmkultur. Et nytt navn — Terence Stamp — står for levendegjørelsen av Freddie's skikkelse, et skrik etter forståelse for drømmer som hos ham forlenget hører hjemme i en legejournal, men som engang er oppstått i de menneskelige lengsler land: Trangen til å eie og være trygg på en annens kjær-

(Forts. n. side)



# DEN KRISTNE ER ALDRI ALENE

AV THOMAS PATFOORT, O. P.

Midt i messens *Canon* står det et ord som kanskje bedre enn noe annet betegner hva vi gjør når vi feirer Allehelgensfesten: *Communicantes*. Det er det ord som nettopp innleder påkallelsen av helgneses forbønn. *Communicantes*, det betyr: vi er forenet med, vi vet oss «i forbindelse» med Maria, med apostlene, med martyrene og med alle helgnene. Med disse ord uttrykker Kirken det som Kristus selv sa om vårt forhold til ham, og følgende om vårt forhold til hverandre: «Jeg er vintreet, dere er grenene», og det som apostelen Paulus med et annet bilde forkynte: «Dere er hverandres lemmer.»

*Communicantes*. Vi lever i forening med hele Kristi legeme. Først og fremst med helgnene i himmelen. Og frem for alle med «den hederkronede, alltid rene jomfru Maria, mor til vår Gud og Herre Jesus Kristus». Hun er alle helgneses dronning, og det er kanskje når vi tar vår tilflukt under hennes moderlige beskyttelse at vi best erkjenner, hvordan vi alle sammen er brødre i Kristus Jesus, hennes sønn. Etter henne nevnes apostlene og så de første martyrer som ble særlig æret i Roms første menighet. Denne liste fører oss nemlig tilbake til Kirkens første tid. Men den er ikke uttømmende. Vi må gjerne føye til alle de helgener som også siden har stått frem i Kirkens historie. Hver på sin måte og med sin begrensning har de uttrykt Kristi enestående og uendelige hellighet, slik at de for alltid står som eksempler og som forbedere for oss. Mange av dem kjenner vi. Men der er også mange som ikke står oppført på noen kalender, og som utgjør den store skare festens epistel beskriver: «av alle slekter og folkeslag og tungemål». Dette er helgneses store familie som vi først og fremst er forenet med: «Dere er de helliges medborgere og Guds husfolk, dere som er bygget på apostlenes og profetenes grunnvoll, som hjørnesteinen er Kristus Jesus selv» (*Efes. 2, 20*).

Messens *Communicantes* henleder nok først vår tanke på våre brødre og søstre i Guds himmel. Men det gir oss også igjen en bedre bevissthet om at hellighet er noe som tilhører Kirken til *alle* tider. De helgner vi feirer i vår liturgi har levet til de forskjelligste tider. Vår egen tid har også sine. De lever blant oss. Vi kjenner dem antageligvis ikke. Ikke desto mindre har vi del i deres hellighet, på samme måte som de har del i vår skrøpeligheit. Med andre ord: Vi er alle syndere. Men Gudskjelov: Vi svikter ikke alle og samtidig. Og hver eneste en av oss har i sitt liv noen øyeblikk med ekte kjærlighet, det vil si med hellighet. Det er den store realitet vi også minnes på Allehelgensfesten: At vi hører sammen i Kristi kirke, at vi støtter hverandre, at våre feiltrinn ikke er dødbringende fordi vi fortsetter å til-

lighet. *Marantha Eggar* sannsynliggjør Miranda, og *Michael Jarre's* fremragende musikkledsagelse bærer storartet en merkelig fortelling. Den åpner med en idyll: en ung mann som overgivent jager en sommerfugl i en deilig grønn engelsk meadow. Den ender i det syke sinns uhygge. Men mellom disse ytterpunkter ligger noe som avgjort, alle gys tiltross, setter tanke og medfølelse igang.

høre dette *legeme* i hvilket og av hvilket vi stadig mottar den kraft som kan gjenreise og fornye oss.

Michelangelo har gitt oss et storslagent bilde på denne realitet i sitt berømte freskomaleri av Dommedag, i det Sixtinske Kapell i Rom, denne kjempemessige komposisjon som på den ene side viser de fortapte, der de under Dommerens fryktelige gestus går sin skjebne imøte, og på den andre siden de utvalgte, som stiger opp mot herligheten hos Gud. Har vi merket oss det trekk ved bildet, at de utvalgte gang oppover mot Gud ikke på noen måte er en lett og eterisk oppstigen av noen vektløse og englelike vesener? Bevegelsen er i malerens skildring voldsom og møysommelig, helgnene «trekker» hverandre opp, åpenbart med store muskelanstrengelser, ja, ett eller annet sted i det veldige bildet ser vi et tau komme godt med...!

Visst skal vi i dette verk regne med Renessansens dramatiske uttrykksmidler og særlig med Michelangelos pessimistiske og angstfylte temperament. Men én ting illustrerer det godt: At vi blir frelst i store *sammenhenger*, forbundet med hverandre hernede, forbundet deroppe med englene og med helgnene, våre gode og hjelpsomme eldre brødre i Guds rike.

Nytt mot skal denne feiring gi oss. Himmelen ville være for høy for oss, dersom vi skulle stige dit opp alene. Men vi dras med i én eneste stor bevegelse, som er Kristi legemes fremmarsj gjennom historien. Vi skal bare forsøke ikke å være en dødvekt i denne kollektive oppstigen, men arbeide så godt vi kan, i vår beskjedne sammenheng, på å trekke oppover de som kanskje for øyeblikket måtte vite seg et hakk lengre nede enn vi selv. Den kristne er aldri alene. «Derfor takker vi Faderen, som gjorde oss skikket til å få del i de helliges arvelodd i lyset, han som fridde oss ut av mørkets makt og satte oss over i sin elskede Sønnens rike.»

## Boknyheter!

PIERRE TEILHARD DE CHARDIN: Det guddommelige miljø, norsk utg. ....	ib. kr. 26.50
fransk utg. ....	hf. » 16.15
MORRIS L. WEST: Ambassadøren, norsk utg. ....	ib. » 32.50
engelsk utg. ....	ib. » 27.50
ODD SELMER: Skriftemålet. En utholdelig spennende kriminalroman bl. a. om en katolsk prest i en nordnorsk by .....	hf. » 16.50
ST. OLAV BOKHANDEL, Akersv. 5, Oslo 1. Telefon 42 31 70	

## St. Hallvard-guttene

KIRKEGUTTEKOR

Koret forbereder en sommerturné 1966 til Bergen og Sørlandet. Vi har ennå plass for noen få guttestemmer med mulighet til å være med på turné. Skriftlig henvendelse til dirigenten.

Organist Øistein Vogt, Enerhauggt. 3,  
Hf. 68 55 82.

X.



# NYHETER FRA VATIKANET OG VERDEN

GUSTAV DE PAEPE

R. I. P.

Umiddelbart før «St. Olav» trykkes, kommer meldingen om at maristpateren *Gustav de Paepe* er død, som offer for en lungebetenelse, 64 år gammel.

Nyheten vil vekke sorg og vemod viden om i bispedømmet — denne elskelige og stillfarende hollands-fødte presten stod i en lang årrekke tjenstvillig parat når hans biskop og hans kolleger trengte en prest som kunne «overta» — alltid uegennyttig og hjelpsom. De som kom ham nær, i vennskap eller sjelesorg, oppdaget i ham en god forvalter av Guds tålmod og miskunn — mange er de som i de sogn han har betjent, har meget å takke ham for, i sitt hjertes hemmelighet. For ham var prestelivet en tjeneste — i stille troskap og langt inn i ensomhetens og sykdommens prøvelser.

Vi lyser fred over pater de Paepes minne.

PATER VANNEUFVILLE

ER 75 ÅR

Når dominikanerpater *M. G. Vanneufville* den 29. oktober kan feire sin 75-års dag, kan han også se tilbake på 40 års innsats i Norge, som han er blitt knyttet til med sterke og dype bånd. Bortsett fra de fem landsflyktighetsår i Sverige under krigen, er det hos oss han har utfoldet sine evner som en høyt verdsatt sjelesørger. Det har vunnet ham et utall venner. I sin orden har han vært prior og provinsial-vikar, under viktige oppbygningsår av ordenens nærvær i Norge og Norden. Dominikanerne har gitt ham ærestitelen prædicator generalis og Frankrike har gitt ham Æreslegionen for de mange uegennyttige arbeidsår i Oslo. Men høyest setter han nok vennskapet og hengivenheten fra de mange, som i årenes løp har søkt ham som prest, og den forbønn som vil omgi ham på åremålsdagen, med ønsket om et lykkelig otium.

«St. Olav» slutter seg til gratulantene!

ENGELSTAD OG SKARD I KATOLSK FORUM

Tirsdag 26. oktober taler magister *Carl Fredrik Engelstad* i Katolsk Forum om «Europa sett fra Afrika». Det er et møte med «den sorte verdensdel» like meget som med vår egen — et årelangt opphold i Tanganyika har gitt nye perspektiver.

Følgende tirsdag — den 2. november — vil den fremragende Dante-kjenneren professor *Sigmund Skard* tale om den store florentiner og hans «Guddommelige Komædie» — den som må regnes for det største kristne visjonsdikt i litteraturen.

Begge aftener fortjener fullt hus.

Den 24. oktober er det FN-dagen. Pave Paul støttet både med sin reise og sin tale i FN kraftig opp under verdensorganisasjonen, i den krise som den nå, etter 20 års eksistens, gjennomløper. Initiativet føyde et viktig trekk til Pave Paul VI's profil: At han vil søke å være fredsmegler mellom folkene, ikke gjennom vage, velskrevne dokumenter, men ved aktive gester, reiser, samtaler. Hans tale ble møtt med respekt og tilslutning, også fra Øst-Statene. Under oppholdet i New York møtte han også president Lyndon B. Johnson. Deres samtale gjaldt blant annet krigen i Viet-Nam.



over til-



- det tennes ikke maken!





# En klovns funder- inger

## ● INTET NYTT I PAVENS ERKLÆRING ?

## ● FILM OM «SOEUR SOURIRE»

\* Kardinal Cushing har under et besøk hjemme i Boston uttalt at han ikke regner med noen forandring i Kirkens holdning til fødselskontroll. Han sa at han trodde paven i sin FN-tale hadde berørt problemet for å forberede den katolske opinion på den kommende avgjørelse. For mitt vedkommende vil jeg tro at en slik avgjørende erklæring vil understreke den kristne families rolle og betydning, sa han.

R. I. P.

Min kjære hustru, gode mor,  
svigermor og mormor

ELISABETH WENK ANDRESEN  
sovnet stille inn 22. september  
styrket med Kirkens nådemidler.  
Thorbjørn Andresen  
Ulla — Arne  
Robert  
Requiem-messen fant sted i  
St. Hallvard kirke og begravelsen  
på Gamlebyen kirkegård  
den 27. september.  
Be for hennes sjel!

Kirkeguttekolet

**ST. HALLVARD-GUTTENE**

Dir. ØISTEIN VOGT

Enerhauggt. 3 - Tlf. 68 55 82

Skrifftlig søknad.

Ikke det at jeg har noe med det, men vi kom til å snakke. Så først sa jeg noe ganske pent om at vi legfolk nok var temmelig utålmodige etter å få en avgjørelse snart akkurat om det der. Bare etter det å få en avgjørelse. Siden vi nå satt i all fordragelighet og pratet om det. Og min venn pastoren vred og skrudde på radioen for å få inn et foredrag om Konsilet, og han sa at det nok var så at man følte en viss utålmodighet, men jeg skulle huske på at Kirken ofte hadde veldig god tid, og at det faktisk tok to, tre hundre år i Oldkirken før tiden var moden til å avskaffe slaveriet. Men jeg ville ikke snakke om atomvåpnene akkurat da, og maste bare med at folk ventet og ventet på den andre avgjørelsen, men jeg falt ikke for

fristelsen til å si noe vittig om slaveri og slaveri, så det gikk bra. Og til slutt bukket jeg eftertenkstomt og dyspsindig, og vi skiltes i fred, mens vi tenke på hver vår sak. Jeg er tross alt halvstuderert, og visst er jeg mektig opptatt av disse våpnene, men akkurat da tenkte jeg noe om at hvis det skal gå flere hundre år før denne andre saken er avgjort, så vet jeg ikke hvordan det skal ende.

Men så var det også nettopp det at jeg samtidig godt forsto hvor vanskelig det må være for en enkelt mann å ta denne avgjørelsen, selv når han er plassert der hvor han er plassert, og jeg misunte ham ikke. Og så tenkte jeg altså at heller ikke hans helse vil rekke i et par hundre år til med det klima vi etterhvert har fått i Europa om som-

(Forts. n. side)

\* Det er inflasjon i nonnefilmer for tiden, skriver Katolsk Ugeblad. En av de største kassasuksessene i USA akkurat nå er «The Sound of Music» som handler om en søster som forlater sitt kloster. Videre forberedes en film om søster Adele, bedre kjent under navnet «Soeur Sourire» som ble verdensberømt med grammofoninnspillingen av sangen «Dominique».

### MARIAKONGREGASJONEN, OSLO

Onsdag 3. november: Medlemmene tar del i aftenmessen i St. Olavs kirke kl. 19.

Derefter samvær i foreningslokalet.

### PAKKEAUKSJON

Damene bes godhetsfullt bringe med en pakke.

Alle katolske damer er velkommen.

### FRANCISKUSHJELPEN, OSLO

Urtegt. 29 II, tlf. 68 08 68

Kontortid 12—13

mand., onsd., fred.

### LEGMANNSRÅDET

### OSLO KATOLSKE BISPEDØMME

Kontortid hver onsdag kl. 18—20 i Akersv. 5, 1. etg. Tlf. 41 04 41.



### KATOLSK INFORMASJON

### Studiebrev.

Skriv etter prospekt.

P.boks 3664 gl.b. Oslo 1.

### OSLO KATOLSKE MENIGHETSPLEIE

Kontortid hver onsdag kl. 11—13.

Akersv. 5, Oslo.



## FYRINGSOLJE

brukes av

St. Olavs kirke	} Oslo
Bispegården	
St. Joseph's Institutt	
Vor Frue Hosp. Nerveavd.	
St. Dominikus kirke	
Lunden Kloster	} Arendal
St. Elisabethsøstrenes	
Pleiehjem	
Sta. Katarinahjemmet	
St. Franciskus Kirke	
St. Franciskus Hosp.	} Bergen
St. Pauls Kirke	
Vår Frue Kirke	
Marias Minde	
St. Franciskusøstre- nes Moderhus	
Øyenklinikken	} Hammer- fest
St. Josephs Hosp., Drammen	
St. Torfinns Klinik, Hamar	
St. Elisabeth Inst.	
St. Mikael's Kirke	
St. Mikael's Prestegård	} Hønefoss
St. Theresia Hosp.	
St. Franciskus Hosp.	
St. Magnus Kirke	
St. Magnus presteg.	
St. Elisabeth Hosp.	} Lillestrøm
Vår Frue Kirke	
Bispegården	
St. Olavs Kirke,	
Bispegården	
St. Olavs kirke	} Trondheim
St. Olavs Prestegård	
St. Olavs Klinik	
St. Olavs Klinik	} Tønsberg

Ved bestilling av olje:

Oslo 68 34 60 - Service 68 34 69



rene nå, og det ante meg at det var fleipete, men jeg ønsket voldsomt at han snart fikk lov til å bestemme seg. Og siden tenkte jeg på Skjema 13 fordi det har et sånt praktisk navn som alle kan huske, og jeg mintes utmerket godt plutselig at jeg tidligere på dagen hadde hatt en uhyggelig følelse av at biskopene der nede liksom gapte over for meget på for kort tid. Enda noen synes det går for langsomt. Og jeg tenkte at personlig kunne jeg godt klare meg og være tilfreds med å få et par av sakene i dette skjema avgjort før julaften. Men som sagt er det dumt å si noe sånt fordi jeg er menig, uskolert og narraktig fra innerst til ytterst. Som De sikkert har forstått.

Efterpå gikk jeg ned på en kafé i nærheten av kontoret hvor det satt et ungt par og holdt hverandre i hånden mellom kaffekoppene og en gammel mann som slurpet varm kaffe. Og fem andre bord sto tomme, så forsåvidt var det ikke noe befolkningsproblem akkurat der, og jeg skulle hatt sjansen til å koble tankene over på noe annet. Men den trette damen bak disken som slepte seg mellom kaffekokeren og vafelene tok plutselig ett eller annet for hodepinen sin, ihvertfall antok jeg først medlidende at det var for hodepinen, men muligheten for at det var andre ting med i spillet gjorde meg ærlig talt litt nervøs igjen og ødela hele lunsjpau-sen. Enda rundstykkene ikke kjentes ut som om de var mer enn to dager gamle.

Jeg begynte å gruble igjen på det min venn pastoren og jeg hadde snakket om, og selv om jeg var ganske enig med ham når det gjaldt dette med de våpene lurte jeg nok litt på også om jeg var ekstra bortskjemt og utålmodig som stadig maste om den andre avgjørelsen. Men jeg lurte også på om Kirken kanskje hadde det mindre romslig med tid nå om dagen. Kanskje jeg forsøksvis burde ha sagt det til ham og sett hvordan han mestret den antydningen i kraft av sin utdannelse. Det kunne vært moro for det er litt i overkant å sammenligne tempoet den gang og nå, og det er ikke sikkert Vår Herre er innstilt på at vi tar det så lognt. Siden vi er kommet såpass i vei, mener jeg. Og videre skal vi jo også.

Til slutt forlot jeg kafeen og gikk tilbake til kontoret bak den gamle kirken, og idet jeg rundet kirken kom jeg til å kikke opp, og jeg husket noe om at min bestefar for seksti, sytti år siden faktisk hadde reparert kirkespiret. I grunnen var det litt pussig å tenke på, han høyt der oppe, glad og lystig, og jeg litt svimmel nede på asfalten, svimmel bare av å tenke på pavelige avgjørelser og Konsilets arbeidsbyrde.

Men kanskje de, biskopene altså, prøver å ta på seg for mye i disse måne-

dene for å hjelpe sånne som meg. Men vi forstår godt hvor hardt det er å få unna alt på så kort tid, så vi klarer oss med et par ting i første omgang. Hvis man spør meg om det. Vi skulle si til dem at vi altså ikke kan vente i hundrevis av år uten å ta skade av det. Så får de selv bestemme.

Og jeg kom inn på kontoret i første etasje, og jeg minnet meg selv om at dette her er det paven selv som skal avgjøre, og som sagt, jeg misunte ham ikke. Men kanskje vi kunne få lov til å hjelpe ham på en måte, jeg mener med å ta ansvaret for disse tingene hver og en av oss. Innenfor en ramme.

Da jeg hadde kommet så langt i mine funderinger, var jeg så kjepphøy at jeg slo i bordet mitt og sa noe høyt om at dette hadde da sandelig jeg noe med å bestille også. Selv om jeg er en narr og ikke stort å samle på.

Men jeg slo hånden i en tegnestift jeg hadde hatt liggende ved siden av telefonen, og jeg satt en god stund etterpå og puslet med det lille såret, og jeg bestemte meg til å ta det med ro noen timer. Med så mye tillit som jeg ville klare å mønstre på en hverdag.

Ikke det at jeg trodde tegnestiften var en slags straffedom, men det gjorde altså ganske vondt å pirke den ut igjen.

AGE

FRANCISKUS-SENTRUM, BERGEN

V. Torvgf. 9.  
Tlf. 30 416.

Katolsk opplysnings- og lesesentrum.

Åpent hverdager kl. 10.30—14.30, 17—20.  
Lørdag kl. 10—12.30.



**Gode Bergens-firmaer**

$\frac{1}{8}$  Kr. Madsens Bok- og Papirhandel

Bryggen 5 - Loppen - Telefon 11 482  
BERGEN

**ERLING KRAGE A/S**

PRYD- OG BRUKSKUNST

Bergen

Telefon central 14 110      Telegramadresse: «Kjell»

Johan H.

**BENTZON**

A/S

En gros - Telefon 10 106



**HOPSDAL & DAHL A/S**

Aut. Installatør, Radio- og Utstysforretning

TORNØEGÅRDEN - BERGEN

FORSIKRINGS-VEIESELSKAPET

**VESTA**

STIFTET 1880

SAMMENSLUTTET MED

ÆOLUS OG *Bergens Brand*



**K. & J. SOLHEIM**

Kjøtt - Pålegg - Delikatesser

Egen Pølsefabrikk

Solheimgt. 25      Bergen

Tlf. 99 016

**A/S BJØRN**

Tøsse **MØLLE**

*Eches Færvehandel*

NYGÅRDSGT. 19





**DEN SISTE SKANSE**

For en asiatisk stat med sviktende administrasjon og få ressurser var oppgaven uoverkommelig: Integre 450 000 sør-vietnamesiske katolikker med 670 000 innvandrede fra nord. Den katolske befolkningen er nå overkonsentrert i Saigon-området, og Saigon er blitt en slags katolsk hovedstad. Der er en prest pr. 900 katolikker. Under Diem-regimet var katolikkene overrepresentert i regjeringsskiktet og i en makt-posisjon som var meget upopulær i den øvrige befolkning. Diems fall endret brutalt deres situasjon. Men fremdeles er katolikkene blant de mest innbitte anti-kommunistene i Viet-Nam, og aktivt med i bekjempelsen av Viet-Cong. De står, i sitt eget land, med ryggen mot havet og med en historie mettet av forfølgelse. De har sett kommunismens metoder i nord — de vil til siste åndedrag kjempe for at de ikke også overtar samfunnet sørpå. I denne kamp på liv og død er de låst fast, i en ofte tragisk og farlig blanding av tro og politikk. Men disse mennesker, som er våre brødre, gir samtidig et eksempel vi må beundre, på troskap, mot og utholdenhet under forhold hvor det kan synes overmenneskelig å være kristen.

**BASAR****DEN NYE ST. HALLVARDKIRKEN**

I tiden 31. oktober til og med den 8. november holdes basar i Urtegaten 29 hos fransiskanerne til inntekt for det nye kirkebygget på Enerhaugen. Det trengs gavmild hjelp for å gjennomføre slutfasen av det 30 år gamle prosjektet, og vi ber Oslo katolikker hjelpe, med gaver eller med et besøk på basaren.

Siste nytt fra byggeplassen er ellers at råbygget til kirke og kloster skal stå ferdig til jul. Kirken innvies høytidelig den 15. mai 1966 — men som sagt, først trenges noen krafttak.

motoffensiver, som også inntok en uforsonlig holdning til militærnektene).

Problemet er imidlertid om Konsilet kan bli ferdig med Skjema XIII innenfor rammen av denne sesjon. På alle andre punkter er det enighet om at arbeidet vil bli avsluttet uten hastverk. Det eneste spørsmålsteget gjelder denne tekst om Kirken i den moderne verden. La oss minne om de etapper den ennå har foran

**KONSILET —**

(Forts. fra s. 318)

*Det er ikke mulig i denne omgang å nevne mer enn et par punkter fra den store debatten om alle disse emner de siste ukene, St. Olav vil forsøke i senere numre å summere opp debatten. Men:*

*Med 2127 mot 12 stemmer vedtok biskopene i debatten om skjemaet om ordenssamfunnene å oppheve de strenge former for klosterliv for alle ordenssøstre som ikke lever og arbeider i rent kontemplative ordener.*


*Biskoper fra flere land har krevd en regelrett fordømmelse av krig i enhver form — konvensjonell som kjernefysisk — under debattene om dette punkt.*

*I et brev til Konsilet har paven hindret en diskusjon i Konsilaulaen om prestenes sølibat og bekreftet Kirkens standpunkt i denne saken ganske tydelig.*

*Men som sagt, om dette bedre og mer utførlig forholdsvis i neste nr. av bladet.*

A. R.



<p>KJENTE FREDRIKSTAD- FIRMAER</p>	<p>Norske Fina <sup>A/5</sup> Bensin - Petroleum - Fyringsoljer - Smøreljer FREDRIKSTAD TLF. 5 820 TØNSBERG &gt; 12 371</p>	<p>C. HANSSENS Trykkeri og Bokbinderi Tlf. 13 056 FREDRIKSTAD</p>
<p>KÅRE KRISTIANSEN Fiskeforretning Telefon 13 190</p>	<p>Byens spesialforretning <b>Olsson</b> TAPET OG GULVBELEGG Agentgt. 2 - Tlf. 17 080</p>	<p><i>Andr. Panne</i> Kontormaskiner - Kontorutstyr Storgt. 4 - Fredrikstad Tlf. 112 945</p>
	<p>EDVARDSEN &amp; NORHEIM A/S Autorisert Installatør Radio og Elektrisk utstyr Tlf. 11 220 - Fredrikstad</p>	<p>ØSTFOLDMEIERIET Avd. Fredrikstad</p>
<p>O. Henriksens Sønner Aut. Rørleggere og Rørhandel Etabl. 1904 FREDRIKSTAD Sentralbord 15 840</p>		



seg; hovedkommissjonen med sine ti underkommissjoner må nå i den tid som kommer gjennomgå alle de (sikkert) tusenvis av maskinskrevne sider som er blitt innlevert og i hvert tilfelle ta stilling til de idéer som er fremkastet (noen av disse forslag kan være av generell art og forlange for eksempel at hele teksten skal revideres så stilen blir mindre klerikal: litt av et arbeid for kommisjonen!). Når så dette arbeid er avsluttet og en ny tekst er blitt godkjent av kommisjonen, en tekst på størrelse med en liten bok, begynner voteringene. Hver biskop kan si ja, eller nei, eller også ja med forbehold. I sistnevnte tilfelle sender vedkommende biskop sitt konkrete forslag om endring av teksten. Det har alltid vært flere hundre av slike endringsforslag for hver votering og Skjema XIII blir satt under avstemning kapitel for kapitel. Dets betydning tatt i betraktning, må man igjen regne med flere tusen forslag, men denne gang av helt konkret natur. Kommisjonene skal så for hvert endringsfor- slag votere for å avgjøre om forslaget bringer teksten flertallets syn nærmere eller tvert om skal forkastes i henhold til avstemningene ellers. Da får man igjen en ny tekst og en ny runde begynner: Konsilet skal i sin helhet stem-

me over kommisjonenes viktigste avgjørelser for å gi dem sin sanksjon eller tvertom holde fast ved den opprinnelig tekst. Først da er teksten ferdig og kan settes under avstemning i sin helhet som et sant uttrykk for Konsilets oppfatning. Når paven har satt sitt stempel på det hele, blir teksten promulgert.

Kan dette nåes i løpet av to måneder? Mange mener: nei. Ville det være en stor katastrofe om biskopene skulle reise hjem uten at denne tekst er ferdig? Mange mener likeledes: nei. Konsilet har innledet en ny etappe i Kirkens forhold til den moderne verden, dette er et resultat som intet kan rokke. Teksten skal ikke av den grunn vrakes. Tvertom, kommisjonen kan arbeide videre med den, ta sin tid, finpusse den. Og det lar seg alltid gjøre å få episkopatets godkjenning i en eller annen form. Der står ingen flere diskusjoner om utkastet på programmet (bare i kommisjonen). Biskopene skal votere og innlevere skriftlige endringsforslag. Kan dette ikke gjøres pr. korrespondanse? Vi får nå et internasjonalt organ, en bispesynode, hvis medlemmer er valgt av de lokale bispekonferanser: kan synoden ikke brukes i den hensikt? Mulighetene er mange. Bedre å få en virkelig gjennomtenkt

«pastoral konstitusjon» om Kirkens forhold til den moderne verden, selv om den skulle kreve mer tid enn man først hadde tenkt seg. Verden blir neppe skuffet: Kirken er ikke målløs overfor den heller i mellomtiden, det har man nylig tydelig kunnet forstå i New York.

Men alt dette er foreløbig bare gjetninger og forslag. Intet annet er blitt sagt enn at denne sesjon er den siste og at Skjema XIII's totale behandling står på dens program.

I mellomtiden går de andre tekster raskt unna, tekster som har stor betydning for Kirkens indre liv, selv om de ikke tiltrekker seg den store verdens oppmerksomhet. På kalenderen noterer vi datoene 14.—15. oktober (Konsilet vil da ta stilling til endringsforslagene i teksten om de ikke-kristne religioner, bl. a. jødene). Og så får vi se når teksten om religionsfriheten kommer tilbake fra sekretariatet for kristen enhet og om diskusjonen har ført til at den får enkelte nye trekk.

STAVANGER		
<b>OLAF L. MÜLLER</b> Sykeartikler Drogeri og Parfumeri Stavanger	<b>MOES AKTIETRYKKERI</b> Stavanger	<b>LARS M. BJØRNSEN A/S</b> Malerverar. Kjemikalier. Vaskeartikler. Leketøy. Skagen 6 Sentralbord 21 507
Sengeutstyr og Hvitevarer <i>Norem Baade's</i>	<b>TEKNISK BUREAU A/S</b> Tlf. 27 000 - Stavanger	Stavanger <b>Likkistefabrikk &amp; Begravelsesbyrå</b> Jacob O. Krefting, Hf. 20 433 Magnus Madsen > 27 194
GULLKANT kaffe fra <b>FRED. HANSEN</b>	<b>HELGE HELGESEN</b> Slakterforretning Pedersgt. 7 Tlf. 22 919	<i>True Meieri</i> STAVANGER
<b>JOHAN FOSSE</b> Musikkforretning STAVANGER	<b>STAVANGER PLISSEFORRETNING</b> Kjoler Bluser Undertøy	<b>GUSTAV PAULSEN A/S</b> Papirhandel - Bokbinderi Boktrykkeri
<b>MØBELHUSET A/S</b> Blindes utsalg	<b>LARS FOSS</b> Møbelforretning STAVANGER	<b>ISACH ANDREASSEN</b> JERNVARER - VERKTØY - KJØKKENUTSTYR Søregt. 7, Stavanger



OBS: Bestilling på abonnement, annonser, og henvendelser vedr. adresseforandring, kontingent o.l. bes vennligst rettet til bladets ekspedisjon: St. Olav Bokhandel, Akersv. 5, Oslo. Tlf. 42 31 70.

OSLO

## T. S. JACOBSEN

BEGRAVELSESBYRÅ

Ullevålsvn. 1 - Oslo

Tlf. 33 23 34 - 43 22 36

Privat 55 77 87 - 69 43 72

*Joh. Weydahl* & Co

Oslo - Centralb. 68 18 07

KAFFE  
og  
HERMETIKK  
en gros

## C. Tennant Sons & Co. A.s

Tollbodgaten 27 - Oslo - Telefon 42 18 94



THRONSEN & CO.  
BOKTRYKKERI

Bernh. Getzgate 3b, Oslo  
Telefon 33 18 34 - 33 32 37

Er Deres familie tilstrekkelig trygget?  
Hos oss får De den forsikringsform  
De har behov for

*Gulli & Rokk*

ASSURANSE

Stortingsgt. 22 - Sentralbord 33 44 00  
OSLO

Spesialforretning i  
RUSTFRITT STÅL  
for sykehusene

KNUT JUUL CHRISTIANSEN

Stortingsplass 7 II

Tlf. 33 36 24 - Oslo

Tlfgr.adr.: RUSTFRIKNUT

**WISBECH**  
ARTISERSELSKAP

MAJORSTUA - OSLO  
MASKIN- OG ELEKTROTEKNISKE  
FABRIKKER

MALERMESTER

**Otto Foerster**

utfører allslags maler- og tapetserarbeide.  
Tlf. 21 69 06

*Våre annonsører  
er gode firmaer!*

Allslags snekkerarbeid utføres

REIDAR MYRVOLD & SØNN

Gladsvet 23, Grefsen  
Tlf. 21 18 32

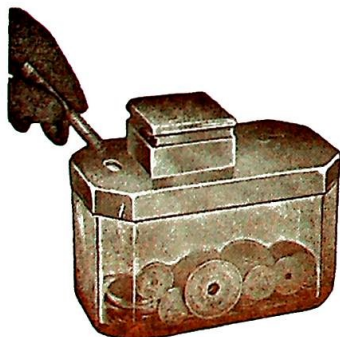


*Melitta*  
KAFFEFILTER

KAFFETRAKTER

og ekstra fin snusmalt  
kaffe gir

BEDRE KAFFE  
DRØYERE KAFFE



« KLAR »  
Fåes i banker over hele landet

## Johan Olsen & Sønner

Entreprenørforretning

Etabl. 1896

KONGENSGT. 17 VII - SENTRALBORD 42 99 90